

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

10.11.2025
luvn.fi

Utlåtande till välfärdsområdesfullmäktige om de åtgärder som revisionsnämndens utvärderingsberättelse för 2024 ger upphov till

Dokumentets namn
13.1.202
(1/21)

Konfidentiell

Behandling Velfärdsområdesstyrelsen 24.11.2025 § 263,

Velfärdsområdesfullmäktige 9.12.2025 § X

Innehåll

2.1	Revisionsnämndens rekommendation	1
2.2	Utlåtande om åtgärder som utvärderingsberättelsen ger upphov till	3
3.1	Revisionsnämndens rekommendation	4
3.2	Utlåtande om åtgärder som utvärderingsberättelsen ger upphov till	7
4.1	Revisionsnämndens rekommendation	9
4.2	Utlåtande om åtgärder som utvärderingsberättelsen ger upphov till	11
5.1	Revisionsnämndens rekommendation	12
5.2	Utlåtande om åtgärder som utvärderingsberättelsen ger upphov till	13
6.1	Revisionsnämndens rekommendation	15
6.2	Utlåtande om åtgärder som utvärderingsberättelsen ger upphov till	17
1	Inledning	1
2	Funktionshinderservice	1
2.1	Revisionsnämndens rekommendation	1
2.2	Utlåtande om åtgärder som utvärderingsberättelsen ger upphov till	3
3	Tjänster för äldre	4
3.1	Revisionsnämndens rekommendation	4
3.2	Utlåtande om åtgärder som utvärderingsberättelsen ger upphov till	7
4	Välfärdsområdets ekonomiska läge.....	9
4.1	Revisionsnämndens rekommendation	9
4.2	Utlåtande om åtgärder som utvärderingsberättelsen ger upphov till	11
5	Gemensam, coachande och inkluderande arbetskultur.....	12
5.1	Revisionsnämndens rekommendation	12
5.2	Utlåtande om åtgärder som utvärderingsberättelsen ger upphov till	13
6	Främjande av hälsa och välfärd.....	15
6.1	Revisionsnämndens rekommendation	15
6.2	Utlåtande om åtgärder som utvärderingsberättelsen ger upphov till	17

1 Inledning

Revisionsnämnden godkände sin utvärderingsberättelse för 2024 vid sitt sammanträde den 7 maj 2025 § 23. Välfärdsområdesfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde den 27 maj 2025 § 28

1. anteckna utvärderingsberättelsen för 2024 för kännedom,
2. skicka utvärderingsberättelsen till välfärdsområdesstyrelsen för behövliga åtgärder och
3. ålägga välfärdsområdesstyrelsen att förelägga välfärdsområdesfullmäktige ett utlåtande om de åtgärder som utvärderingsberättelsen ger upphov till.

I detta dokument har man sammanställt utlåtanden om de åtgärder som revisionsnämndens utvärderingsberättelse för 2024 ger upphov till.

2 Funktionshinderservice

2.1 Revisionsnämndens rekommendation

Revisionsnämnden är oroad över att de lagstadgade handläggningstiderna för ansökningar och beslut om funktionshinderservice överskrids. Även om de rapporterade handläggningstiderna i regel har blivit bättre under året, har inte alla lagstadgade tidsfrister uppnåtts. Revisionsnämnden frågar nu hur funktionshinderservicen har för avsikt att integrera de nuvarande resurserna med de skyldigheter som den nya lagen om funktionshinderservice medför? På grund av ändringarna i den nya lagen om funktionshinderservice som trädde i kraft i början av 2025 har man vid granskningstidpunkten beräknat att handläggningstiderna blir längre. Besluten ska ändras så att de stämmer överens med den nya lagen om funktionshinderservice inom en övergångsperiod på tre år.

Råden för personer med funktionsnedsättning i Västra Nylands välfärdsområde och Vanda och Kervo välfärdsområde gav hösten 2024

utlåtanden om hur funktionshindersservicen fungerar i respektive område och i HUS-sammanslutningen. Det är positivt att man genom att verkställa målen i servicestrategin för funktionshindersservice kan förbättra och utveckla de missförhållanden som råden för personer med funktionsnedsättning har lyft fram. Enligt revisionsnämnden är det därför viktigt med tanke på det framtida ordnandet av tjänster, hur målen syns i den praktiska verksamheten. Revisionsnämnden frågar hur funktionshindersservicen har för avsikt att beakta de bekymmer som funktionshindersservicens servicestrategi ännu inte når? Exempelvis spelar kommunikation och information för klienter inom funktionshindersservicen, tillgänglighet i e-tjänsterna och i byggnaderna en betydande roll, och dessa har vid granskningstidpunkten inte beaktats i servicestrategin för funktionshindersservicen.

Revisionsnämnden betonar att det är av yttersta vikt att områdets invånare får service på både finska och svenska. Dessutom bör man säkerställa att det ökande antalet klienter med främmande språk som modersmål beaktas i ordnandet av tjänster i framtiden.

Färdtjänstens euro- och kilometerportmonnä införs operativt under 2025 i samband med att upphandlingen slutförs. Samtidigt är avsikten att euro- och kilometerportmonnän blir ett betydande sätt att verkställa transporttjänster. I samband med att modellen införs bör man utreda vad som händer med tillgängligheten i tjänsterna som stöder rörligheten.

Revisionsnämnden anser att det är oroväckande att väntetiderna för särskilt krävande boendeservice har blivit längre under året och att man inte har lyckats öka andelen stöd för boende som ges i hemmet. Boendeservicens otillräcklighet lyftes också fram i rådets utlåtanden. Verksamheten bör nå den nivå som fastställts i servicestrategin.

Revisionsnämnden uttrycker sin oro över huruvida delaktighets- och påverkansmöjligheterna samt självbestämmanderätten för personer med funktionsnedsättning förverkligas i tillräcklig utsträckning. Ett av målen

med den nya lagen om funktionshinderservice är att förbättra delaktigheten, likvärdigheten och det självständiga livet för personer med funktionsnedsättning. Revisionsnämnden anser att det är viktigt att man strävar efter att följa upp och utveckla kundupplevelsen om självständighet hos personer med funktionsnedsättning.

2.2 Utlåtande om åtgärder som utvärderingsberättelsen ger upphov till

I 2025 års personalplanering för serviceområde funktionshinderservice beaktades ändringarna i lagen om funktionshinderservice. Personalen inom funktionshinderservicen utbildades i lagändringarna under januari-mars 2025, eftersom lagens tillämpningsområde i förhållande till annan lagstiftning preciserades först i december 2024. Reformen av lagen om funktionshinderservice innebär också en mer omfattande tillämpning av den primära lagstiftningen och att lagen om funktionshinderservice blir sistahandsalternativ för beviljande av tjänster. Samarbetet mellan serviceområdena intensifieras i ordnandet av tjänster som sker utifrån klienternas behov, och den centraliserade klienthandledningen inom socialvården som inleds den 1 oktober 2025 förbättrar kundorienteringen i styrningen av bedömningar av servicebehovet.

Tillgängligheten av och tillgången till tjänster, byggnader och applikationer är ytterst viktigt för personer med funktionsnedsättning. Tillgänglighets- och tillgångskraven gäller inte bara funktionshinderservicen, utan även andra tjänster. När det gäller digitala applikationer ska välfärdsområdet göra en tillgänglighetsbedömning utifrån bestämmelserna. Funktionshinderservicens lokaler är inte tillgängliga i alla avseenden, men klientmöten ordnas alltid i lokaler som klienten kan ta sig till. Åtgärderna som gäller tillgänglighet och tillgång beaktas i framtiden som en del av välfärdsplanen, i vilken man har beslutat att inkludera en del som rör främjandet av välfärden hos personer med funktionsnedsättning. Konkreta frågor gällande lokalernas

tillgänglighet måste lösas vid lokalservicen och konkreta frågor gällande tillgång vid de digitala tjänsterna.

I samband med införandet av kilometer- och europortmonnän följer man upp dess inverkan på användningen av andra transporttjänster. Den centraliserade färdtjänstmodellen kvarstår parallellt med kilometer- och europortmonnän, och klienten har möjlighet att återgå till den centraliserade modellen om kilometer- och europortmonnän inte lämpar sig för klienten.

Man strävar efter att ytterligare öka stödboendet för personer med funktionsnedsättning, om man på så sätt kan möta klienternas servicebehov. Nya privata serviceproducenter för stödboende söks också genom konkurrensutsättning.

För att öka utbudet av krävande boendeservice byggs en ny boendeenhet för krävande stöd i välfärdsområdet. En tomt har reserverats för projektet och Uudenmaan vammaispalvelut Oy fungerar som välfärdsområdets partner i byggherreprojektet. Utöver byggandet av en ny boendeenhet för krävande stöd kommer man även att genomföra en konkurrensutsättning av boendeservice för krävande stöd.

3 Tjänster för äldre

3.1 Revisionsnämndens rekommendation

Utvärderingen av hur målen i äldreservicestrategin uppfyllts visade sig vara utmanande. Uppskattningsvis 30 procent av målen hamnade utanför utvärderingen. Dessutom är servicestrategins mål och mätare i många avseenden överlappande, och samma mätare används för att förklara uppfyllelsen av flera mål. Ett mål bör vara tydligt och sådant att man kan

fastställa en mätare som beskriver hur målet uppnås. Vid behov bör målen preciseras så att kärnuppgiften presenteras tydligt och serviceområdet självständigt kan uppfylla de uppsatta målen.

Förebyggande hälsovårdstjänster är en betydande helhet för välfärdsområdet. Genom att tillhandahålla tjänster i ett tillräckligt tidigt skede kan man förbättra livskvaliteten och förebygga uppkomsten av sjukdomar. Genom hälsoundersökningar och ökade motionsprogram kan man i ett senare skede av livet minska de äldres behov av till exempel akuta hälsovårdstjänster. Samarbete med organisationer och frivilliga kan erbjuda äldre stöd och tjänster som minskar belastningen på de offentliga social- och hälsovårdstjänsterna. Det bör granskas hur man genom att utveckla servicesystemet kan möta den framtida ökningen av servicebehovet hos äldre.

Revisionsnämnden är oroad över att väntetiderna för socialservice för äldre överskrids. Även om beviljandet av stöd för närståendevård och platser för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg i huvudsak har genomförts inom den lagstadgade tidsfristen på tre månader under 2024, har alla lagstadgade tidsfrister ändå inte uppnåtts. Insamlingen och rapporteringen av data bör förbättras för att möjliggöra en mer tillförlitlig uppföljning och utvärdering av hur tidsfristerna nås.

Västra Nylands välfärdsområde har redan under 2023 börjat använda det nationella bedömningssystemet RAI (Resident Assessment Instrument) inom tjänster för äldre. Systemet hjälper att bedöma funktionsförmågan och servicebehovet hos äldre personer. Enligt uppgifter från Institutet för hälsa och välfärd var täckningen av RAI-bedömningsverktyget i Västra Nyland i slutet av 2023 under 50 procent inom regelbunden hemvård och över 82 procent inom serviceboende med heldygnsomsorg. Välfärdsområdet bör förenhetliga användningen av RAI-bedömningsverktyget.

I Västra Nyland ordnas närståendevården enhetligt i hela välfärdsområdet och en plan för utveckling av närståendevården har utarbetats för 2025. Trots detta bör stödet till närståendevårdare utvecklas. Genom att utveckla närståendevården kan man minska belastningen på de offentliga hälsovårdstjänsterna, när närståendevårdare bättre kan ta hand om sina närstående hemma. Genom att erbjuda närståendevårdare utbildning och stöd kan man minska deras utmattning och behov av externa vårdtjänster. Dessutom ska uppmärksamhet ägnas åt närståendevårdarnas övergripande välbefinnande.

Välfärdsområdet har framgångsrikt börjat erbjuda vardagsrumsverksamhet som främjar äldres välbefinnande och hälsa samt VESA-verksamhet som koordinerar frivilligarbete. Dessutom har Terapinavigatorn utvecklats för att identifiera problem med psykisk hälsa och missbruk hos äldre. Enligt planerna är det också bra att göra ett pilotförsök med seniorrådgivning och nyttja till exempel kundenkäter. Samtidigt bör man särskilt uppmärksamma den ensamhet som äldre människor upplever och förebyggandet av den.

I Västra Nyland har man kraftigt utvecklat de digitala tjänsterna. Med hjälp av digitala tjänster kan man bland annat öka tjänsternas tillgänglighet. Enligt revisionsnämndens iakttagelser är det av största vikt att de erbjudna digitala tjänsterna är lämpliga för målgruppen. De äldres digitala färdigheter varierar mycket jämfört med andra åldersgrupper och beredskapen att börja använda ny teknologi kan vara begränsad. Revisionsnämnden frågar om ökningen i användningen av digitala tjänster försvårar tjänsternas tillgänglighet? Hur beaktar man tillräckligt de äldre personer som inte kan uträtta ärenden digitalt?

Revisionsnämnden betonar att det är av yttersta vikt att områdets invånare får service på både finska och svenska. Dessutom bör man säkerställa att det ökande antalet klienter med främmande språk som modersmål beaktas i ordnandet av tjänster i framtiden.

3.2 Utlåtande om åtgärder som utvärderingsberättelsen ger upphov till

En regelbunden uppföljningsmekanism har etablerats för väntetiderna inom stöd för närståendevård och långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg. I fråga om stöd för närståendevård under perioden 1.1. – 30.6.2025 har den lagstadgade tremånadersfristen överskridits för endast en klient och den genomsnittliga väntetiden från att ansökan inkommit till servicebeslutet har förkortats till 25 dygn. I fråga om långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg har det under samma tidsperiod förekommit 12 överskridningar av den lagstadgade tidsfristen. Av dessa inträffade 7 i januari. Den genomsnittliga väntetiden för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg är 42 dygn och sålunda nästan oförändrad.

Närståendevården har utvecklats under 2025 och utvecklingsarbetet fortsätter i projektet "Från närståendevårdarens stig – stöd till närståendevårdare för äldre" som pågår till slutet av 2026. I utvecklingsarbetet läggs fokus särskilt på delområden gällande närståendevårdarnas ork; utbildningar, hälsokontroller och andra praxis som främjar välbefinnandet. Dessutom planerar vi handledning för personer som fått ett negativt beslut om närståendevårdsstöd för att stödja deras välbefinnande. Arbetet utförs i samarbete med kommunerna och den tredje sektorn. Under 2025 genomförs Informationsmöten för närståendevårdare tillsammans med föreningar för närståendevårdare och utbildningarna Hjälpmedel och assistans, samt pilottestas en modell för hälsoundersökningar inom den öppna sjukvården. I fortsättningen kommer utbildningsdelen även att innehålla utbildningar om psykiskt välbefinnande och hur man bemöter personer med minnessjukdomar. När det gäller närståendevård är målet att diversifiera utbudet av ledigheter för närståendevårdare bland annat genom att utvidga familjevården. Nya familjevårdare har utbildats och utbildningarna fortsätter. Information om familjevård sprids både till

klienter och till välfärdsområdets anställda för att tjänsten ska kunna nyttjas bättre än i nuläget.

Konceptet för vardagsrumverksamheten utvecklas och verksamheten utvidgas till hela välfärdsområdet 2025. Verksamheten består av två riktade grupper (Vitalitet i vardagen för levnadssättshandledning och Välbefinnande för sinnet) samt öppen gruppverksamhet med låg tröskel (Välfärdsstigen). Pilotförsöket med grupperna utvidgas i välfärdsområdet under hösten 2025. Målet med frivilligverksamheten Vesa är att utvidga samordningen av frivilligarbetet till hela välfärdsområdet (för närvarande finns verksamhet i Esbo, Grankulla, Lojo och Kyrkslätt). Ett pilotförsök med kontrollmodell som bygger på hälsoenkäter för äldre är i planeringsfasen.

Under 2024 etablerades grunden för RAI-verksamhetsmodellen inom serviceområdet för tjänster för äldre. Dessutom utvecklades och förenhetligades RAI-processerna inom servicelinjerna. Huvudmålet var att etablera genomförandet av RAI-bedömningar, säkerställa personalens kompetens och skapa en grund för RAI-baserat ledarskap för chefer. Hemvårdens producenter av köpta tjänster följer samma principer som personalen inom välfärdsområdets egen produktion.

RAI-bedömningen för en klient som får regelbunden service görs inom en månad efter att servicen inletts, varefter bedömningen görs med sex månaders mellanrum, eller tidigare om det sker en väsentlig förändring i klientens tillstånd. Enligt bedömningen kan klientens assistans och stöd ökas eller minskas enligt klientens servicebehov. Utmaningen i genomförandet av bedömningarna, särskilt inom tjänster som stöder boende hemma, var personalbrist och klientbyten.

För närvarande finns det inga uppgifter om täckningen för 2024 i Sotkanet eller THL:s RAI-databas. Enligt Raisofts statistik har täckningen för RAI-bedömningarna 2024 i Västra Nylands välfärdsområde varit 87 procent inom tjänster som stöder boende hemma, 94 procent inom gemenskapsboende och 97 procent inom långvarigt serviceboende med

heldygnsomsorg (resultatet beräknas enligt klienter som förts in i Raisoft-verktyget).

Utöver de digitala servicekanalerna betjänas de äldre per telefon och vid olika servicepunkter i hela området. Information om tjänster för äldre finns att få från Seniorinfo, i Guiden om äldreservice som delas ut på bibliotek, servicecenter och mötesplatser för äldre i området, samt i tidningen Livskraft för äldre (Elinvoimaa ikääntyneille).

Tidningen utkommer tre gånger om året, i mars, i slutet av maj och i oktober. Tidningen distribueras som bilaga till välfärdsområdets lokaltidningar och levereras dessutom till alla bibliotek i området samt till servicecenter och mötesplatser för äldre.

4 Välfärdsområdets ekonomiska läge

4.1 Revisionsnämndens rekommendation

Välfärdsområdets resultat för 2024 visade ett underskott på drygt fem miljoner euro, men var nästan i enlighet med den ursprungliga budgeten. Underskottet som ackumulerats under åren 2023 och 2024 kan täckas i enlighet med den gällande ekonomiplanen fram till 2026. Revisionsnämnden uppmuntrar välfärdsområdet att fortsätta med den noggranna förvaltningen av ekonomin i enlighet med den gällande ekonomiplanen.

Som en del av ekonomistyrningen bör ekonomistyrningssystemet stöda ledning och verksamhet i realtid. Revisionsnämnden lyfter fram sin oro över hur budgetändringar slutligen godkänns och hur det relaterade ekonomistyrningssystemet kan anpassas för att motsvara verksamhetsårets utveckling. Enligt revisionsnämndens uppfattning kunde man ha gjort budgetändringarna för 2024 redan efter sommaren och därmed skulle de också ha varit synliga i systemen. På så sätt skulle de lösningar som gjorts i vårt välfärdsområde grunda sig på den

identifierade situationen som syns i budgeten och ledningen enligt den, i stället för ekonomins prognoser. Den ekonomiska informationen skulle bli gemensam information för hela välfärdsområdet.

Budgeten för 2025 innehåller ekonomiska balanseringsåtgärder för cirka 30 miljoner euro. De riktar sig mot att öka verksamhetsintäkterna, minska andelen inhyrd arbetskraft, genomföra förändringar i produktionssätten och servicestrukturerna, ändringar i servicenätverket, minska personalkostnaderna samt genomföra andra förändringar. Enligt revisionsnämndens uppfattning kan effekterna av förändringarna i produktionssätten och servicestrukturerna anses vara små med tanke på hela välfärdsområdet även efter 2024. En granskning bör göras av hur man i förändringen av servicestrukturerna kan flytta tyngdpunkten från specialiserade tjänster till tjänster på basnivå.

HUS-sammanslutningen bör under verksamhetsåret 2025 balansera ett underskott på totalt cirka 142 miljoner euro. På nuvarande nivå ansvarar Västra Nyland för att täcka cirka 40 miljoner euro av detta underskott. Åtgärder för att balansera ekonomin har vidtagits inom HUS-sammanslutningen och i Västra Nyland har man förberett sig på att täcka HUS-sammanslutningens underskott med en höjd budgetram. Revisionsnämnden konstaterar att trots HUS-sammanslutningens starka vilja och planer kan den snabba tidtabellen för att balansera ekonomin och minska serviceutbudet avsevärt öka servicebehovet i Västra Nylands välfärdsområde. Enligt revisionsnämndens uppfattning är det möjligt att påverka det oförutsedda servicebehovet på förhand. Processerna på basnivå ska vidareutvecklas så att antalet remisser till specialiserad sjukvård inte ökar. Då behöver HUS-sammanslutningen inte reagera på det ökande servicebehovet och genomföra snabba besparingsåtgärder som ytterligare skulle försvåra ordnandet av tjänster inom Västra Nylands välfärdsområde.

4.2 Utlåtande om åtgärder som utvärderingsberättelsen ger upphov till

Välfärdsområdenas primära uppgift är att ansvara för organiseringen av social- och hälsovårdstjänster samt räddningsväsendets tjänster inom sitt område. I början av 2023 överfördes ansvaret från kommunerna och samkommunerna till 21 välfärdsområden och Helsingfors stad, och till HUS-sammanslutningen i fråga om den specialiserade sjukvården. Välfärdsområdets ekonomiska situation efter överföringen av organiseringsansvaret har varit utmanande, men trots detta har välfärdsområdet genomfört en effektiv och snabb balansering av ekonomin. Med detta har man strävat efter att uppnå största möjliga kumulativa effekt under perioden för täckande av underskott. Den totala omfattningen av åtgärderna för att balansera ekonomin har på detta sätt också kunnat hållas måttligare. Underskottet förverkligades måttligt, varför det var möjligt att undvika utvärderingsförfarandet 2024. Efter sommaren 2024 var ekonomiprognosen för året ännu ett underskott på 37 miljoner euro, men vid utgången av året hade effektiviseringsåtgärderna lett till att årets resultat blev ett underskott på endast 5 miljoner euro. Därmed preciserades den ekonomiska lägesbilden ytterligare på ett väsentligt sätt under hösten 2024, och således ansågs det motiverat att göra budgetändringar först under slutet av året.

Under 2025 har välfärdsområdets rapporteringsvyer utvecklats så att möjligheterna att jämföra de ekonomiska utfallen med prognosen är ännu bättre. På detta sätt kan avvikelser från prognosen, och därmed behovet av att uppdatera prognosen, upptäckas allt bättre i realtid. I takt med att välfärdsområdets lednings- och planeringsförmåga förbättras strävar man också efter att minska den behövliga omfattningen av budgetändringar. Vårt välfärdsområde har uppnått en balans inom ekonomin exceptionellt väl. Enligt den nuvarande bedömningen är vi ett av få välfärdsområden som inte uppfyller

kriterierna för att inleda ett utvärderingsförfarande och som kan täcka de ackumulerade underskotten inom den lagstadgade tidsfristen.

Välfärdsområdet strävar på många sätt efter att minska användningen av specialiserad sjukvård och flytta servicestrukturen närmare primärvården. Husläkarmodellen förbättrar kontinuiteten i vården, men kräver smidiga konsultationskanaler. Västra Nylands välfärdsområde håller på att bereda ett internt pilotprojekt för konsultation av den specialiserade sjukvården för 2026 och samtidigt utvidgas användningen av e-konsultationer i samarbete med HUS-sammanslutningen. Med de pågående åtgärderna strävar man efter att stävja ökningen av antalet remisser. Utvidgningen av akutmottagningarna och diabetescentrumverksamheten är exempel på projekt där tyngdpunkten flyttas från HUS-sammanslutningen till välfärdsområdets tjänster. I välfärdsområdena i Nyland, Helsingfors stads och HUS samarbete på taktisk nivå ligger huvudvikten på att skapa smidigare vårdstigar och att flytta tyngdpunkten till primärvården.

5 Gemensam, coachande och inkluderande arbetskultur

5.1 Revisionsnämndens rekommendation

Användningen av inhyrd arbetskraft har minskat betydligt i Västra Nyland under 2024. Eftersom man samtidigt har lyckats minska personalomsättningen, bör välfärdsområdet tillsammans med personalen fundera på sätt att involvera alla anställda i skapandet av den västnyländska arbetskulturen. Dessa metoder kunde till en början vara till exempel representanter för personalen i ledningsgrupper och utveckling av samarbete. Vid granskningstidpunkten grundar sig byggandet av arbetskulturen starkt på en betoning av chefernas roll. Enligt revisionsnämnden är det viktigt att fråga vad som kan göras här och nu för att stöda personalen, i stället för att vänta på resultaten av ett framgångsrikt ledarskap.

Revisionsnämnden konstaterade i sin utvärderingsberättelse om verksamheten 2023 att behandlingen av resultaten från personalenkäter inte har definierats på ett sätt som skulle leda till åtgärder eller visa för cheferna vilka utvecklingsåtgärder som borde vidtas. Enligt revisionsnämndens uppfattning har antalet svar i personalenkäterna varit lågt efter början av fullmaktigeperioden. Dessutom genomförs personalenkäten Pulssi varje månad. Revisionsnämnden frågar huruvida alltför frekvent upprepning av enkäter leder till att enkäterna inte besvaras i tillräcklig omfattning? Är de erhållna resultaten sådana att de kan användas för att utveckla verksamheten? Om det coachande ledarskapet främst syftar till att utveckla den västnyländska arbetskulturen genom chefsarbete, är det viktigt att också definiera sätten på vilka resultaten från personalenkäterna omvandlas till transparenta åtgärder.

Västra Nylands välfärdsområde har strävat efter att stärka både kunskaperna i svenska och den tvåspråkiga organisationskulturen. Det finns fortfarande utmaningar i att möta kundbehoven och i den interna utvecklingen. Eftersom vi under 2024 har lyckats stärka den tvåspråkiga möteskulturen i vårt område, finns det skäl att införa goda praxis även vid välfärdsområdets olika evenemang och verksamheter. På detta sätt kan det svenska språket göras synligt. Det finns säkerligen bra exempel på detta i kommunerna i vårt område.

5.2 Utlåtande om åtgärder som utvärderingsberättelsen ger upphov till

Användningen av inhyrd arbetskraft har minskat avsevärt under 2024 och i slutet av året används inhyrd arbetskraft tydligt bättre, specifikt i situationer med tillfällig personalbrist. Samtidigt har vi också kunnat minska övertids- och extraarbetet för vår egen personal, eftersom vi har lyckats rekrytera yrkespersoner betydligt bättre än tidigare till vår egen organisation. Båda förändringarna har enligt allmän livserfarenhet en inverkan på personalens arbetsvälbefinnande; en mer permanent

arbetsgemenskap med fast anställd personal stöder personalens ork och smidigheten i arbetet.

Personalenkäterna har flera mål. Ett centralt mål är att erbjuda personalen en kanal för att dela sina erfarenheter om bland annat arbetets smidighet och hur arbetsgemenskaperna fungerar.

Arbetshälsoinstitutet organiserar vartannat år en egen välfärdsenkät för välfärdsområden, och under mellanåret, det vill säga 2024, genomförde vi en egen enkät. Flera välfärdsområden deltar i Arbetshälsoinstitutets enkät, vars nästa upplaga genomförs under hösten 2025. 2024 har vi kunnat nyttja resultaten från enkäten som genomfördes i slutet av 2023 för att utveckla arbetsgemenskaper och arbetet. Arbetsenheterna har fått i uppgift att diskutera resultaten och efter diskussionen tillsammans komma överens om sådana åtgärder som resultaten har gett anledning till. Åtgärder och resultaten följs upp och stöds i enlighet med organisationsstrukturen.

Puls-enkäten upprepas månatligen och den ger viktig information om förändringarna i personalens upplevelser. När uppföljningsmetoden erbjuder tidsserier är det mycket lätt att identifiera förändringar och vid behov även initiera åtgärder, till exempel med stöd av arbetshälsoexperter, för att korrigera en situation som konstaterats ha blivit sämre. Så har man också gjort i många arbetsgemenskaper.

Revisionsnämnden var oroad över att enkäterna upprepas för ofta och möjligheten att använda enkätresultaten som grund för utvecklingsarbetet. Att svara på Pulssi-enkäten tar mycket lite arbetstid. Svarsprocenten har på en allmän nivå varit tillräcklig för att säkerställa att resultaten säger något väsentligt om enhetspersonalens erfarenheter. Svarsprocenten varierar i allmänhet mellan 35 och 80 procent. Det är känt inom statistiken att tillförlitligheten i resultatet för denna typ av enkät kräver en svarsprocent på cirka 20 procent. Detta överskrids vid nästan samtliga enheter; det finns dock enskilda enheter där det av tekniska skäl är mer utmanande att svara, och där man kan hamna under 20 procent. Enligt anvisningarna för Puls-enkäten ska enkätresultaten behandlas vid arbetsenheterna i fråga om varje

enkättrunda. Detta möjliggör ett snabbt ingripande mot missförhållanden och bidrar för sin del till att stärka gemenskapsandan. En gemensam behandling en gång i månaden betyder inte nödvändigtvis att man varje månad måste utse nya utvecklingsområden. Med hjälp av enkäten är det möjligt att följa upp förändringen i de överenskomna utvecklingsområdena och vid behov möjliggöra användningen av olika metoder om den önskade förändringen inte syns i resultaten.

En stark tvåspråkig organisationskultur och en positiv språkstämning upplevs som viktiga faktorer. Vi vill att alla våra anställda, oavsett språk, ska trivas hos oss. Tillgången till interna material på svenska har förbättrats avsevärt tack vare den AI-baserade översättningsappen. Även när det gäller interna evenemang har tvåspråkigheten blivit mer synlig, till exempel är bildspel på två språk eller en del av innehållet på svenska. Personalutbildningar ordnas också helt på svenska. Vi har dock en stor organisation, och personalens språkkunskaper, och därmed även arbetssätten, varierar mycket inom området. Att främja en tvåspråkig organisation är ett långsiktigt arbete som kräver anpassning och tid.

Personalen erbjuds regelbundet språkkurser i svenska, och nu har särskilt kursen på grundnivå varit populär. Målet är att kunna erbjuda mer skräddarsydda språkutbildningar för olika målgrupper. Även andra metoder för att lära sig språket med låg tröskel håller på att utvecklas.

6 Främjande av hälsa och välfärd

6.1 Revisionsnämndens rekommendation

Under Västra Nylands välfärdsområdes första fullmäktigeperiod har man lyckats skapa fungerande administrativa strukturer för samarbete med kommunerna för att främja hälsa och välfärd. I januari 2025 hölls de lagstadgade kommunspecifika förhandlingarna. Samarbetsstrukturerna bör dock vidareutvecklas så att man kan skapa konkret välfärd för invånarna. Enligt revisionsnämnden bör man med tanke på främjandet av

hälsa och välfärd satsa mer än i nuläget på verksamhetens effektivitet och förebyggande av problem. Mål som mäter effektiviteten bör fastställas och mätas. Till exempel är tillgången till vård inte ett tillräckligt mål. Man måste också mäta faktorer som påverkar invånarnas hälsotillstånd och välbefinnande.

I Västra Nyland har man under den första fullmäktigeperioden övergått till en bedömning av behovet av organisationsunderstöd som leds av välfärdsområdet. Dessutom tillsätts en organisationsdelegation i Västra Nylands välfärdsområde under våren 2025. Revisionsnämnden ser det som viktigt att fortsätta utvecklingsarbetet som gäller organisationsunderstöden. Det är också viktigt att beakta organisationernas synpunkter, eftersom föreningsverksamheten kan stöda välfärdsområdets strategiska mål. Revisionsnämnden frågar vilka metoder som finns för att stöda föreningarnas och organisationernas verksamhet i Västra Nyland? Kan man i lokalplaneringen ta tillräcklig hänsyn till aktörerna inom den tredje sektorn? Till exempel spelar hyreskostnaderna en betydande roll för många små aktörer.

Västra Nylands välfärdsområde har öppnat en webbplats för välfärdstjänster där välfärdsområdets, kommunernas och tredje sektorns aktörers tjänster för främjande av hälsa och välfärd för den vuxna befolkningen har sammanställts. På webbplatsen presenteras verksamhet som främjar hälsa och välfärd, erbjuds information, anvisningar och verktyg för att ta hand om sitt eget välbefinnande. Revisionsnämnden anser dock att tjänsternas synlighet och tillgänglighet bör förbättras och att alla användare ska känna till tjänsterna. Till exempel bör olika användargrupper och deras utmaningar med att hitta tjänster beaktas på ett tillräckligt sätt. Kundorienteringen bör ha en central roll. Revisionsnämnden frågar hur man kan göra främjandet av hälsa och välfärd tydligare och synligare i Västra Nyland?

Det är förståeligt att främjandet av många frågor fortfarande är i ett tidigt skede efter välfärdsområdets första fullmäktigeperiod. Det är dock viktigt

att ägna uppmärksamhet åt att samarbetet utvidgas så väl som möjligt till den nivå som lagen kräver och att resurser används för att skapa en gemensam vilja. Regelbunden dialog och ett reellt informationsutbyte ska utvecklas. Detta baserar sig i hög grad på en god ansvarsfördelning.

6.2 Utlåtande om åtgärder som utvärderingsberättelsen ger upphov till

Under den första fullmäktigeperioden inrättades fungerande administrativa samarbetsstrukturer i välfärdsområdet med företrädare för kommuner och organisationer för att främja hälsa och välfärd. Det förekommer betydande kommunspecifika skillnader i befolkningens hälsa och välfärd i området, och att identifiera dessa är ett av målen för HYTE-arbetet under den nya fullmäktigeperioden. Förutom regelbundna nätverksmöten i vardagen spelar välfärdsområdets lagstadgade förhandlingar en betydande roll. I beredningen av dessa ges omfattande delaktighet åt välfärdsområdet, kommunerna, organisationsdelegationen samt HUS-sammanslutningen. I enlighet med kommunernas önskemål kommer förhandlingarna för 2025 att behandlas per kommun, så att åtgärderna och uppföljningen kan planeras enligt de kommunspecifika behoven för att åstadkomma konkreta förändringar i befolkningens hälsa och välfärd.

Uppföljningen och slutsatserna stöds av det gemensamma HYTE-dataverktyget med integrerade organisationsdata för kommuner och välfärdsområdet, som är under vidareutveckling. Informationsverktyget vidareutvecklas utifrån det tidigare projektet i ett regionalt samutvecklingsprojekt fram till slutet av 2026. Projektets mål är att stärka den regionala kunskapsbasen för att stöda ledningen, beslutsfattandet och konsekvensbedömningen inom främjandet av hälsa och välfärd. En kunskapsbas som stöder minskningen av skillnader i hälsa och välfärd är ett centralt resultat som eftersträvas i projektet.

I välfärdsområdet är föreningsverksamheten omfattande och täcker cirka 600 föreningsaktörer inom social- och hälsovården. Den nyligen

inrättade organisationsdelegationen inklusive temanätverk bildar ett nätverksliknande gränssnitt till välfärdsområdets tjänster, vilket möjliggör ett målinriktat och mångsidigt samarbete som överskrider gränserna för serviceområdets målgrupper.

Utvecklingen av organisationsunderstöden är en kontinuerlig verksamhet. För närvarande utvärderas systemet för ansökan av understöd i fråga om funktionalitet och utvecklingsbehov. Fungerande rapporteringspraxis för understöden har utvecklats för välfärdsområdet, vilket också stöder små organisationers skyldigheter.

Fördelningen av organisationsunderstöden styrs genom den regionala välfärdsplanen, dess prioriteringar och mål. Kommunernas stöd i frågor om föreningars verksamhetslokaler är starkt, kommunerna erbjuder sina lokaler till föreningar genom olika verksamhetsmodeller. När det gäller välfärdsområdets servicenätverk kräver samarbetet utveckling.

Kommunikationen om främjande av hälsa och välfärd kopplas till välfärdsområdets strategiska kommunikation, vilket gör att dess synlighet kan förbättras. Kommuner och organisationer fungerar även här som partner, genom vilka de prioriteringar som baseras på den regionala välfärdsplanens strategi implementeras i olika nätverk. En invånarenkät för beredningen av den regionala planen för främjande av hälsa och välfärd genomförs under hösten 2025. I enkäten kan invånarna ta ställning till vilka HYTE-tjänster som borde finnas i området för att på bästa möjliga sätt motsvara invånarnas behov.

Med hjälp av finansieringen från programmet Terveysterveksi utvecklas den regionala levnadssättsrådgivningen i välfärdsområdet under 2026. I projektet betonas särskilt kommunikationssamarbete, smidiga servicestigar och identifiering av behov hos specialgrupper.